

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BdI Regele Ferdinand No. 5.
A R A D.

Redacția pentru Banat: TIMIȘOARA,
Hotel „Ferdinand” camerele Nr. 21 și 22.

DIRECTOR:
CONST. I. ȘTEFĂNESCU

Ecoul

Apare zilnic la orele 3 după amiază

Note zilnice

Bizareriile, în țara noastră, au început să se integreze în normal... încât, gata sântem să le luăm drept literă de Evanghelie! Pentru că să nu fim bănuți... că ne jucăm de-a penița pe hârtie, când n'avem subiect, vom trece, potrivit incorigibilei noastre metehne, la administrarea dovezilor. De astădată, ele sânt de ordin școlastic, — fiindcă sântem în plină febră de început de an — nu însă din domeniul genului civil... (Nu vă grăbiți, să ne declarați analfa-beți în ale gramaticii. Zău! vă veți convinge imediat că afară de cele trei genuri: feminin, — îl puserăm în frunte fiindcă purcede dela femee, — masculin și ambigen, neutru sau fără gen... mai sânt, mai nou, două genuri: militar și civil)!

Pe locurile dela liceele militare, se prezintă cam 200 și 300 de candidați pentru 50—70 locuri, din anul I.

Întâi, sânt preferiți fii de militari activi; pe urmă, cei ai pensionarilor proveniți din activi și pe urmă cei cu mediile mari, purceși din țivili. Până aici, nimic straniu. Senzaționalul însă începe la trierea copiilor din părinți invalizi. Se face o distincție:

Se admit întâi copiii invalizilor proveniți din activitate și numai pe urmă, dacă mai rămâne câte un locșor, le vine rândul copiilor născuți din invalizi proveniți din rezervă...

Nu vă minunați, c'asa este, riguros exact.

Cunoaștem precis cazul unui ofițer mutilat și funcționar militar de ani de zile, — de când a fost demobilizat și clasat invalid. Băiatul său a fost respins, i se interzice deci accesul în liceul militar, fiindcă tată-său este ofițer provenit din rezervă...

Cu alte cuvinte, invalidul provenit din cadrele de rezervă este pus într-o stare de inferioritate față de camaradul său de luptă și sângereare, pe acelaș câmp de onoare, provenit din activitate. Cașicum gloanțele și schișia, fac ve o distincție, când vin vijelioase și oarbe de și schilodesc,

— dacă nu-l și extermină, — obiectivul...

Noi, în nici un caz, n'am vrea să fim nici în sufletul copilului, care dela o vârstă atât de fragedă ia cunoștință de ceace se cheamă deșertăciunea unei societăți, în care abia încearcă să penețreze; nici în pielea aceloră căroră li se urează... toate fericirile, până la adânci bătrânețe, pentru echitatea și perfecta etică de care sânt călăuziți...

Ștefan Mocanu

Pacea sportivă

Dupăcum faimoasele „fille-reșuri” n'au avut alt scop decât traficul de idei și sentimente între Ungaria și frații lor dela noi, nici legăturile sportive nu sunt mai puțin evidente peștrite.

După o informație dela Cluj (apărută în „Sportthirlap”) „cercurile sportive române își dau toată silința pentru realizarea păcii sportive româno-maghiare”.

Nu putem înțelege cam ce foloase am putea avea noi din această „pace sportivă”, (dar războiul politic) încât cercurile noastre sportive să-și dea „toată silința” pentru a o înfăptui. Știm însă că această pace sportivă a mai existat între noi și unguri și știm că nu noi am des-avuat o. Mai știm câte ceva și despre traficări ce se făceau cu deplasările cu ajutorul căroră spionii unguri făceau naveta peste graniță, sub auspiciile „sportive” ale statului nostru prea increzător.

Nu știm dacă sportul nostru s'ar prăpădi fără contactul cu sportul unguresc, dar știm că acest contact, va da de lucru agenților siguranței noastre și nu e ușor să pui mâna pe informatorii „sportivi” pe cari Ungaria îi va trimite la noi, știind că traficul de informații se va face cu mijloace mnezice și orale și că o știre va putea fi împărțită în 10—20 de părți cari vor deveni o revelație pentru Ungaria care le va întregi sudându-le.

Ungurii au dat de afătea ori dovadă de perversitate încât nu putem admite că ar scăpa ocazia, fără să culeagă informații cari să servească o cauză dușmană nouă.

Aceasta e părerea noastră...

D. C.

A căzut guvernul în Iugoslavia

— Noul cabinet îl va forma d. Jelfici —

BELGRAD. Din cercurile politice sârbești se anunță că d. Uzunovici, ministrul președinte al Iugoslaviei demisionează, iar formarea noului cabinet îl va fi încredințată d-lui Jelfici, ministrul de externe.

Regele Iugoslaviei a și chemat pe d. Jelfici la Bled.

Guvernul va fi sprijinit și de unele partide de opoziție cari sunt acum în afara politicii.

Alcătuirea noului guvern se va realiza în zilele aceștea. M. S. Regele Iugoslaviei va fi însoțit spre Sofia de noul său primministru.

Pentru apărarea graniței de vest

Ce conține acțiunea în contencios a Facultății de drept din Cluj? — Motive de casare sunt. — Cum interpretează ungurii desființarea Facultății de drept din Oradea

În reportajul nostru de ieri, inspirat după „Patria” din Cluj, am arătat hotărârea consiliului Facultății de drept din Cluj în fața contopirii Facultății de drept din Oradea. S'a spus ieri că Facultatea de drept din Cluj a intentat, contra decretului de disolvare, acțiune în contencios, la Curtea de Apel din Cluj. În „Patria” de azi se arată toate antecedentele acestui atentat la adresa învățământului juridic din Ardeal, precum și forțele oculte cari au colaborat la învingerea rezistenței pe care a manifestat-o în primăvară când s'a pus pentru prima oară această problemă, întregă opinia publică și presa din Ardeal.

Consiliul Facultății de drept din Cluj, luând o hotărâre care face onoare demnității ardelenesti s'a situat pe un plan moral pe care nu-l mai poate clinti nimeni. El a stabilit prin această rezistență legală pe care o opune unei măsuri ilegale a guvernului, un precedent care va constitui un viitor isvor de drept, pentru posteritate. El a salvat în același timp prestigiul de care trebuie să se bucure un corp select cum este acela al profesorilor unei Facultăți cari nu pot fi tratați, ca o echipă volantă de funcționari ai statului, la dispoziția capriciilor ministeriale.

Ce cere Facultatea de drept din Cluj?

Prin acțiunea sa, Facultatea de drept din Cluj, cere Curții de Apel imediata suspendare a executării decretului regal Nr. 2424 apărut în „Monitorul Oficial” Nr. 192 din 22 August 1934, declararea sa ca ilegală și anularea lui împreună cu toate efectele sale.

În motivele pe care Facultatea de drept din Cluj le invoacă în favoarea tezei sale, se spune că legea simplificării în baza căreia s'a dat decretul regal de desființare și contopire, este anticonstituțională.

Dar chiar dacă legea simplificării nu s'ar putea ataca pe chestia constituționalității, — scrie în acțiune — ea nu cuprinde nici o dispoziție care ar da dreptul guvernului, ca sub titlul simplificării serviciilor publice, sau a măsurilor financiare urgente cari trebuiesc luate, să se poată contopi două Facultăți de drept printr'un simplu decret regal.

Decretul regal nr. 2424 este prin urmare un act de auto-

ritate atacabil sub toate raporturile.

Oricine poate să citească articolul acestei legi în care nu se spune nici un cuvânt despre posibilitatea contopirii celor două Facultăți. Legea prevede numai raționalizarea și simplificarea instituțiilor publice de ordin administrativ și de specialitate. Or o Facultate de drept nu este o instituție sau un serviciu administrativ și nici un serviciu de specialitate, cum sunt de ex. serviciile tehnice, de arhitectură, poduri, șosele, sanitare, etc. ale statului. Prin nici o interpretare nu se poate admite că o Facultate de drept se poate contopi una cu alta în baza dispozițiilor legi.

Contopirea prevăzută de decretul regal în chestiune înseamnă deci un act legislativ, la aducerea căruia nici legea simplificării și nici Constituția nu îndrăzmește guvernul.

Numai legislatorul are dreptul să instituie sau să desființeze servicii și instituții. Or dreptul legislatorului numai așa are vigoare dacă se concretizează.

Desființând Facultatea de drept din Oradea guvernul a făcut un act de legislație violând Constituția și legile de organizare ale țării și ale învățământului nostru superior.

O concretizare

Facultatea de drept, după expunerea motivelor de mai sus, concretizează motivele în baza căroră cere anularea decretului în patru puncte, spunând că decretul regal este:

a) Dat în incompetență fiindcă guvernul precum am arătat n'a avut atribuția de a lua asemenea dispoziție.

b) Cu vișii de formă deoarece s'a substituit legii și deoarece trebuie în prealabil să aibă la bază dispozițiile legilor de organizare a învățământului universitar și juridic pentru ca să poată cel mult executa dispoziția acestora.

c) Un exemplu clasic al violării Constituției și a legilor, deci nesocotește legalitatea.

d) Dat prin deturnare de putere deoarece guvernul a căutat să ajungă prin acel Decret alt rezultat, decât dacă n'a numai de puterile ce i-a conferit Legea simplificării, ce-l drent și această, cu violarea Constituției.

Se lovește în interesele graniței de vest

În afară de motivele juridi-

ce expuse mai sus, după acțiunea în contencios a Facultății de drept din Cluj, întreaga opinie publică de pe liziera de vest a țării, a protestat contra desființării Facultății de drept din Oradea, arătându-se și motivele de ordin național, cari cer menținerea ei la Oradea.

N'au fost luate în seamă și s'au trecut peste ele, pentru satisfacerea unor interese de gașcă politică ale guvernunților de azi.

N'au fost luate în seamă interesele materiale — căci în criza de azi, acestea primează — ale studenților și părinților lor, cari și-au făcut socotelile și bugetul pentru Oradea și n'ci decum pentru Cluj, unde viața este mai scumpă.

Nu s'a luat în seamă faptul că menținerea la Oradea a celor peste o mie de studenți, dau orașului, prin viociunea tinerească un aspect românesc.

Și nu s'au luat în seamă alte o mie și unul de motive.

S'a trecut peste toate, avându-se în vedere numai ținta finală de ordin politic, liberalizarea Consiliului Facultății de drept din Cluj, unde liberalii aveau un singur profesor, pe d. dr. Gheorghe Leon.

Nu ne interesează culoarea politică a nici unui profesor, dar știm, că acolo unde se clădește cultura și mentalitatea conducătorilor de mâine ai țării, nu este permis este ciur imoral — să fie amestecată politica.

Și guvernul de azi, face tocmai contrarul acestui postulat.

Ungurii spun...

Dar în afară de aceste considerente de ordin strict național, cari cer ca Facultatea de drept să fie menținută la Oradea, mai sunt și altele, la cari — poate — nu s'a gândit nimeni, dar cari circula pe buzele tuturor minoritarilor și a tuturor conducătorilor din Ungaria.

Se spune anume, că desființarea Facultății de drept din Oradea, este un semn ceri, că România a început să renunțe la partea din țara noastră a celor cinci orașe de pe granița de vest — revendicată de Ungaria. Dacă n'ar fi așa, — spun ei — România nu și-ar retrage instituțiile de cultură în interiorul țării.

În alte cercuri se spune că Facultatea de drept din Oradea, a fost desființată, la dorința unei organizații oculte și internaționale, care nu vedea cu ochi buni activitatea naționalistă a „Inșiștilor” dela Oradea.

(Continuare în pag. III)

Presă budapestană despre băncile maghiare dela noi

— „Când nu fac lirism șovinist, exploatează minoritatea maghiară” —

Sub acest titlu și subtitlu, documentata publicație săptămânală: „Gazeta Antirevizionistă”, — recent scoasă la Arad de eminentul nostru confrate *Isaia Tolan*, întru combaterea mai cu efect a acțiunii pernicioase revizioniste, — publică, în numărul 3, de astăzi, Duminică 23 Septembrie, un extrem de interesant material, privitor la duplicitatea agenților Budapestei, — văzută și criticată chiar de ziare din capitala Ungariei.

Pentru senzaționalele destăinuirii cuprinse, reproducem în întregime articolul:

Secția economică a partidului maghiar, condusă de vestitul Elemér Gyárfás — cel în contra cărui publică clujeană a d-lui Szöggényi Kiss Endre, „Erdélyi Kurir”, duce de vreme îndelungată campanie pentru ca să spolieze pe debitorii săcui ai băncilor sale — a hotărât astăzi să facă apel la băncile maghiare din România, ca să fuzioneze și să se apere astfel, sub comanda partidului maghiar, bruma de avere de 2 miliarde, ce li-a rămas din cele șase miliarde avute la 1919.

Apelul secției economice a partidului maghiar a făcut mare vald și n'opinia publică românească, și n'ceea ungurească. La români, pentru că se prezintă proiectata fuziune ca impusă de ruina în care împinge statul ro-

mân băncile minoritare, atunci când de fapt nu era decât o încercare de a n'ndări situația magnaților din fruntea partidului maghiar. Iar la unguri pentru că apelul la fuziune a fost însoțit de un alt apel: ca să se grăbească deponenții băncilor ungurești să semneze acorduri cu băncile, că nu le trebuie decât 30-40 la sută din depuneri. Era evident că aceste două apeluri se întregesc și că partidul maghiar nu le a lansat, pentru apărarea băncilor în contra statului român, care numai spre paguba acestor instituturi n'a lucrat, ci le-a lansat pentru ca să exploateze lumea maghiară de jos în folosul magnaților istorici sau al magnaților pecuniari amestecați la băncile cu pri-

Ce nu se poate spune în Ardeal, se spune la Budapesta

Apelurile acestea ale partidului maghiar n'au fost criticate la noi decât în presa românească (îndeosebi în confratele arădan „Ecoul”, în legătură cu acordul propus de banca „Arădana-Cenădană” debitorilor săi, în defavorul lor).

Presă maghiară dela noi n'a avut la adresa acestor apeluri decât cele mai mari laude, însoțite de cele mai nesincere și insistente îndemnuri către deponenți, ca să se grăbească să salveze în dauna depunerilor lor, băncile ajunse în impas, — într'un impas pricinuit de statul român, adăuga această necinstită presă, atunci când bine știa că vina este numai a conducătorilor băncilor.

Iată însă că ceea ce nu se poate spune în presa maghiară dela noi, se spune în cea budapestană.

Publicistul clujean Spectator (Nicolae Krenner), colaborator dela Cluj al ziarului „Magyarság”, iar în vremea din urmă, ni se pare, al lui „Uj Magyarág” a publicat în n-rul 192 din 26 Iulie crt. al lui „Magyarság” un articol dodonic dar foarte interesant, despre lirismul fals al ieremiadelor maghiare pe chestia examenelor funcționarești de limba română, și pe chestia concentrării bancare plănuită de partidul maghiar.

Cităm:

„Acesta-i, la dreptul vorbind, tot răul. Lirismul acesta și literatura aceasta. Fiindcă, încetul cu încetul, totul a devenit la noi lirism și literatură. Ca de-o pildă acum în vremea din urmă chestiunea băncilor.”

Apoi, la adresa „domnilor economiei maghiare”.

„Adevăr grăiesc, că înainte de asta (adecă înainte de-a ajunge să adreseze apeluri lirice pentru o concentrare bancară, făcută n'dauna deponenților, — n.

tr.) au exploatat totul fără milă n'interesul propriu și n'au urmat față de obșteștile interese minoritare (maghiare, — n. tr.) pilda măriniemii instituțiilor săsești! La adunare (adecă la adunarea secției economice a partidului maghiar, în care s'a hotărât concentrarea băncilor și apelarea la deponenți ca să subscrie învoelile enoroase oferite de bănci — n. tr.) s'a putut expectora, fiindcă două bănci cu legături cu Ungaria s'au pus și de astă dată de-a curmezișul intereselor generale maghiare ardeleni. Iată și-aici e lirism și literatură!”

Camete uriașe, execuții, etc.

La articolul citat aci se revine cu reflecții interesante într-o corespondență din Ardeal a lui „Uj Magyarág” din 16 Sept. crt., semnată Pechy János. (S'ar pare că-i vreo legătură între Spectator și acest Pechy János, deoarece ceea ce se spune în „Uj Magyarág” despre semnătura acestuia, a apărut și n'corespondențele clujene ale lui Magyarág”).

Ceeace scrie Pechy János în „Uj Magyarág”, este o reproducere a unei discuții la care zice că a asistat în tren, prin părțile Sighișorului. Discuția doi unguri: unul antisemit, foarte cătrănit în contra băncilor maghiare, și altul de păreri contrare.

Incepe primul: Dacă statul român e vitreg față de unguri, ar putea să fie altfel măcar băncile ungurești.

Și exemplifică:

„Pun camete uriașe pe bieții debitori săteni, și dacă această cad sub ele (sub camete, n. tr.) trimit la el executorii. Iată d. e. „Banca Ardeleană” sucursală a uneia dintre cele mai mari bănci budapestane: aplică așa de

sever legea conversiunii, ca puține dintre băncile românești”.

Intervine al doilea călător, spunând că Banca Ardeleană are destule necazuri pe cap.

Răspunde primul, arătând că băncile maghiare, conduse de obicei de evrei, n'aduc niciun sacrificiu pentru unguri. Și adaugă: „Spune pe conștiința d-tale cea adevărată, dacă nu le e mai cu folos sătenilor săcui să se adreseze băncilor românești?”

Despre evreo-maghiari

Discuția celor doi se continuă apoi pe tema evreilor. Ni se spune astfel, că fuziunea băncilor maghiare din Ardeal nu reușește, din cauză că băncile socot mai importante interesele conducătorilor lor evrei.

Intâial călător: Ar trebui boicotați. După ce Ardealul a decăzut la rangul de „provincie” a României, nu putem tolera să ne sugă și evreii.

Al doilea: li spune să nu exagereze. Evreii pot fi o problemă pentru vechiul regat. În interiorul Ardealului nu sunt evrei decât în număr disparent. Cei mai mulți sunt în o rașele depe granița maghiară, și sunt revizionști(?!?!); de dragul lor Ungaria va renunța la masele compacte de unguri și săcui din Ardeal (sic!)

Primul: Arată că la întreprinderile evreești din Ardeal — citează pe „Dermata” — nu se angajează decât evrei. Continuă apoi spunând, că evreii din Ardeal se românizează, și că s'foarte puțini aceia — ca d. Hegedüs Nándor dela Oradea — cari se identifică întru totul cu interesele ungurești.

Urmează apoi o discuție despre „Slova”, întreprinderea de import de cărți și ziare din Ungaria a d-lui Darvas. Unul spune că d. Darvas și-a făcut averi de milioane din acest negoț. Celalalt: că d. Darvas e foarte folositor superioarelor interese ungurești, deoarece prin d-sa se face contactul între ungurii din Ardeal și Budapesta.

Ceasornice, inele de logodnă se cumpără etim la

CSÁKY

Arad, vis-à-vis de biserica luterană

Folosiți bateriile

„Galvani”

Schimbare de program la Madar

Barul Madar a reușit să contracteze pentru câteva zile pe diseura Mezey Nelly și pe Váradi Aladár, comicul cel mai simpatizat de publicul român, german și maghiar.

Din cauza timpului răcoros, programul se va ține în restaurant.

Inceputul la ora 11.

Matchurile celei de a patra zi a Diviziei Naționale

Măine se vor disputa matchurile de campionat a celei de a patra zi a Diviziei Naționale. Aceste matchuri sunt foarte însemnate pentru că rezultatele de mâine vor arăta întru câtva situația echipelor în turul de toamnă al Diviziei Naționale și leaderul nu campionul, fiindcă ce-i drept: „Toamna se numără bobocii”, dar cunoaștem toții ceea ce a făcut Venus în primăvară, așa că și anul acesta se poate întâmpla ca un boboc mai slab mai neputincios, să fie cel mai sănătos în primăvară.

Anul acesta, după noua formulă a Diviziei Naționale, campionul național se va clasa mult mai ușor și în urma muncii depusă atât în toamnă cât și în primăvară, așa că gruparea campioană se va clasa în urma soclului activității sale personale.

Pentru mâine sunt programate cinci dispute, Gloria CFR și Juventus rămân disponibile.

La Arad se desfășoară partida CAO (Oradea)—AMEFA. Matchul pare a fi interesant și atrăgător cu toate că diletanții sunt cele două extreme ale clasamentului... capul și coada. Leaderul clasamentului crede că își va acumula încă două puncte în plus, spre a și consolida locul ce-l deține actualmente în clasamentul Diviziei Naționale, însă lotul muncitorilor cari întotdeauna au jucat cu însuflețire vor depune mari eforturi pentru a câștiga și să-și părăsească locul de... cel din urmă. Dealtfel din partea AMEFA-ei ne putem aștepta la o surpriză, ca multe altele din anul trecut, cu toate performanțele realizate de CAO în ultimul timp.

Oradea. Venus va susține al treilea match de campionat. Replica i-o va servi Crișana victima de Duminică a Gloriei CFR. Credem într-o victorie a campionilor naționali, forma actuală a Crișanei fiind slabă, iar apărarea neputând rezista atacului și mai ales tripletei venusiste.

București. Matchul Ripensia — Unirea-Tricolor ce se dispută la București va fi — fără îndoială — cel mai frumos match al zilei, ambele garnituri fiind

de o factură superioară, cari posedă o înaltă clasă de football. Jocul va fi echilibrat, formațiile fiind de forțe egale. Totuși sperăm într-o victorie a timișorenilor cari vor trebui să-și spele rușinea suferită prin cedarea în fața Chinezului.

Timișoara. Al patrulea match de campionat se va desfășura la Timișoara între CFR și Chinezul. Asupra rezultatului nu ne putem pronunța înainte. Cine va învinge e greu de pronosticat.

Ambele formații, prin performanțele de până acum, s'au impus sportivilor din țară, pe deoparte este CFR care până în prezent în clasamentul Diviziei Naționale ocupă un loc de frunte invidiat de celelalte echipe; iar pe de altă parte este Chinezul care până acum a jucat numai un singur match de campionat însă, victoria obținută și reîntrarea promițătoare însemnează că Chinezul este un adversar serios pentru orice altă formație nu numai pentru CFR. Așteptăm cu nerăbdare rezultatul.

Cluj. România — după ce a distrus CAT-ul orice speranță de a intra în Divizia Națională — își va face reîntrarea, jucând primul match oficial cu Universitatea. Interesant și atrăgător este și acest match.

Cum își va face România reîntrarea? este întrebarea care caută răspuns în rândurile tuturor sportmenilor din România. Va mai ajunge România ca și în anul acesta să mai joace match de baraj? Credem și i dorim să nu mai ajungă acolo fiindcă sunt multe alte formații cari n'au ce căuta în Divizie.

Divizia Națională B.

Tot mâine vor începe și matchurile Diviziei Naționale B. și anume din seria Ligii de Vest sunt următoarele matchuri:

Rovine-Grivița—CAT la Craiova.

UDR—CAA la Arad.
Vulturii (Lugoj)—CAJiul la Lugoj.

Marele concurs athletic inter-orășe dela Timișoara

Clubul sportiv „Electrica”, din Timișoara, organizează, pe ziua de Duminică 23 Septembrie, un mare concurs athletic, inter-orășe, pus sub patronajul d-lui prof. dr. Augustin Coman, primarul municipiului Timișoara.

La acest concurs vor participa cluburi atletice din următoarele orășe: Timișoara, Arad, Oradea, Lugoj, Tg.-Mureș, Reșița și Cluj. Din aceste cluburi făcând parte atleți de seamă, mulți fiind și campioni naționali, se prevăd dispute interesante. Tot cu această ocazie se va încerca și doborirea unor recorduri.

Programul concursului

Orele 9 dimineața:
1. 100 m. eliminătoriu.
2. Aruncarea greutății.
3. Sărituri în lungime.
4. Aruncarea discului, eliminătoriu.
5. 300 m. eliminătoriu.

6. 1500 m.
7. 110 m. garduri, eliminătoriu.
8. Stafete de 4x100 eliminătoriu.

Orele 3 p. m.
1. 100 m. finala.
2. Aruncarea discului, finala.
3. Săritura în înălțime.
4. 300 m. finala.
5. 3000 m. plat.
6. Aruncarea suliței.
7. 110 m. garduri, finala.
8. Stafete de 4x100 m. finala.
9. Stafeta olimpică, 800+400+200+100.

Off-side

Curs de șoferi

La 1 Octombrie 1934, va începe la Școala superioară de Arte și Meserii din Arad, cursurile de șoferi. Inscrierile se fac dela 25 Septembrie a. c., în fiecare zi dela 4—6, la direcțiune.

Dacă iubiți adevărul; dacă aprobați campaniile noastre de salubritate națională, aveți singura posibilitate de a susține eforturile noastre: PLĂTINDU-VĂ ABONAMENTELE ȘI ABONÂND PE AMICII VOȘTRII.

Pentru apărarea graniței de vest

(Urmare din pag. 1-a)

Evident, aceste nu pot fi controlate, dar de circulat circula. Le-am auzit de atâtea ori după ce Facultatea a fost desființată.

Iată dar, că simpla satisfacere a unui interes politic, are consecințe cu mult mai grave, are reacțiuni și interpretări cari ne pun într-o lumină foarte ciudată. Alături de motivele expuse de Facultatea de drept din Cluj în acțiunea sa pentru anularea decretului de

desființare, trebuie ținut seamă și de considerentele morale de mai sus, cari toate duc spre concluzia: Facultatea de drept din Oradea trebuie menținută.

S'ar trece, e adevărat peste interesele de partid, dar s'ar da o satisfacție românilor de pe toată frontiera și s'ar da o palmă tuturor celor cari caută să transforme această chestiune într-o speranță deșartă în vederea unor vremuri ce nu vor mai veni vreodată...

Radu Baltag

Informațiuni

Domnul dr. Vuia Salvator, directorul Institutului Obstetric și Gynecologic din Arad, reîntors din călătoriile de studii în străinătate, a început consultațiunile la orele obișnuite.

Astăzi Duminecă, după amiază, va avea loc cununia religioasă a drăgălașei și distinsei domnișoare Dochia Coman, fiica domnei Constanta și d. profesor Augustin Coman, primarul Municipiului Timișoara, cu d. inginer Gabriel Dumitriu, dela A. P. F., Orșova.

Nuni vor fi: d-na și d. inginer-arhitect Marin Popescu, dela municipiul București. Cununia va fi celebrată de P. S. Sa dr. Grigorie Gh. Coman, Episcopul Aradului.

Transmitem pe această cale, tinerei perechi, numai urări de multă fericire.

Polonia a renunțat la propunerea referitoare la minorități

Geneva. — Pentru motive de oportunitate, delegația polonă a renunțat eri la propunerea privitoare la o nouă convenție internațională pentru protecția minorităților.

Examinarea acestei chestiuni a făcut eri dimineață obiectul unei noi debateri a Adunării Societății Națiunilor

Cinematograf

CENTRAL

Programul de azi:

**Joan Crawford
Clark Gable
Venus
dansează**

Reprezentările la orele 5, 7.15 și 9.15 seara
Prețuri normale.

SELECT

(Crucea Roșie)

Programul de azi:

**Trei ștrengari
și-o ștrengăriță**

John Boles,
Pat Pyterson,
Spencer Tracy
Reprezentările la orele 5, 7.15 și 9.15 seara

Hrânindu-vă cu fructe, vă refaceți sănătatea zdruncinată.

**Invățători și elevi români,
Cumpărați cărțile și rechizitele școlare la**

LIBRĂRIA

„CARTEA ROMÂNEASCĂ“

Bulevardul Regele Ferdinand I. Timișoara
CARE ESTE CEA MAI BINE ASORTATĂ LIBRĂRIE ROMÂNEASCĂ DIN TIMIȘOARA
SE ACORDĂ RABATURI MARI

SPRIJINIȚI COMERTUL ROMÂNESC, DAȚI AVÂNT CULTURII ROMÂNEȘTI!
— PREȚURI EXTREM DE AVANTAJOASE!!! —

Reportaj sanitar rural

Democrația e lucru foarte frumos. Depinde însă de felul cum e înțeleasă și aplicată.

Votul universal a fost o idee fericită pentru că prin el, încrederea clasei de jos, în importanța ei, a fost restabilită și i s'a dezvoltat astfel interesul activ pentru gospodăria națională, făcându-o să și acorde acțiunile cu cerințele progresului patriei.

Pentru că democrația să și realizeze efectele complete, ea nu trebuie aruncată, însă, în mijlocul poporului ca o doctrină fără descripția după care trebuie luată și susceptibilă să devie dăunătoare, sau ca proverbiala cutie de sardele ale cărei instrucțiuni se deschidere se găsească înăuntru.

Democrația e folositoare, progresul veacului nostru o cere chiar, dar dacă n'o dai unui popor care știe ce face cu ea, ești obligat să i o explici, să i o îmbraci — ca să zicem așa — sau să-l lipsești de ea.

Așadar dragostea față de țaran nu trebuie să rămână principială ca efectivă, constructivă, ci rodnică.

Democrație la fața locului

Pentru ca să-mi pot da seama de binefacerile acestui... procedeu, m'am deplasat într-o comună din județ și din cele ce am observat, am scos concluzii și învățăminte cu valabilitate generală pentru cazurile și împrejurările similare.

Ceeace m'a isbit dela primul contact, a fost murdăria.

Ori ce s'ar spune, țaranul nostru e poetic el, dar nu în toate. Iți mai vine și să fugi departe de el. Natural, că vina nu-i a lui, (Vom spune mai jos a cui e).

Sunt rare curțile țărănești în cari să intri fără să înjuri eterna lenă românească. Dar în casă? Promiscuitate. Nu din cauza sărăciei și, poate, nici a lenii, ci din aceea a ignoranței. Și acesta este punctul de reper al reportajului nostru.

Ministerul sănătății știe el că populația e invadată de boli din cauza insalubrității, dar măsurile pe cari le ia sunt absolut insuficiente. Unde mai

puneți că unii medici (onoare celorlalți!) nu văd în cariera lor decât un mijloc de câștig, iar alții preferă să joace cărți sau table, toată ziua și toată noaptea, în loc să-și vadă de meserie.

Chiar în comuna care ne servește de motiv, medicul își lasă pacienții să aștepte ceasuri întregi din cauza dragostii lui de table, popice și... șprițuri.

Așa nu vom putea contribui la o emancipare morală care să ție pas cu cea politică.

Dar nu numai medicii sunt de vină. Invățătorii și preoții trebuie să știe că rolul lor este de a face acțiuni de profilaxie morală și fizică, pentru a lăsa medicului numai grija vindecării.

Atunci când preotul sau dascălul ia contact cu țaranul, trebuie să observe și să caute a înlătura toate împrejurările cari ar ajuta răspândirea boalelor. Păcatul e însă, că nu se ia contact cu el decât în orele oficiale, când țaranul nu poate fi văzut în goliiciunea lui de salubritate fizică și morală.

Atâta timp cât starea sanitară dela sate nu va fi perfectă, nu se va putea vorbi de nici un fel de progres cultural, ba nici chiar economic, fiindcă omul bolnav fiziceste nu mai are dragoste de muncă, așa încât produsele muncii lui vor fi mediocre.

De aceea cerem ca Ministerul să privească această chestiune cu seriozitate, să se controleze activitatea medicilor și să se organizeze o vastă acțiune de instruire medicală a sătenilor, pentru că, până ce ignoranța va sta la baza progresului boalelor ce bântue la sate, conștiința conducătorilor ministerului de resort va fi încărcată.

La sate, unde este atâta apă, curățenia nu i ceva inaccessibil. Trebuie însă ca cineva să le spună sătenilor, cari sunt avantajii curățeniei și mai ales, cât de dezastruoase sunt urmările murdăriei.

Pentru asta însă, conferințele rămân, de cele mai multe ori, infructuoase. Țaranul no-

stru e încă prea intuitiv. Nu se poate concentra sau, și dacă învață ceva din cele auzite, știe teoria, dar nu le știe aplica.

De aceea, cei mai îndicați să desăvârșească educația unora satelor din punct de vedere sanitar, rămân tot medicii din mijlocul lor. Pentru aceasta e nevoie însă de dragoste de muncă, dragoste de carieră, dragoste de cel care formează baza țării tale, și abnegație.

Puțini sunt însă idealisții cari renunță la „partidă“ pentru a face o plimbare din care să se întoarcă acasă cu noi planuri aplicabile la noi observații, planuri pe cari să le și realizeze apoi.

Ni se pare că și medicii, ca și majoritatea celorlalți funcționari publici, au ei înșiși nevoie de o educație care să i învețe a-și cunoaște rostul și a și-l îndeplini.

Ministerul și inspecțiile sanitare cari nu sunt obligate să se țină de pulpana ministerului pentru a lua măsuri sănătoase, va proceda cum crede de cuviință. Noi am ținut doar să atragem atențiunea asupra acestei importante chestiuni pentru a nu fi bagatelizată. Nu am exemplificat pentru că starea sanitară rurală e îndea-juns de cunoscută. Dar dacă vom vedea că ea nu va fi îndreptată, ne vom vedea nevoiți să scriem lucruri cari vor fi un dureros clișeu al satelor noastre.

Nădăjduim că sănătatea țării va fi prețuită și îngrijită. D. C.

Generalul Dumitrescu a fost suspendat

In urma primelor constatări făcute de organele consiliului de războiu, d. gen. Paul Angelescu, ministrul apărării naționale, a dat ordin de suspendare din orice funcțiune a generalului C. Dumitrescu, fostul comandant al jandarmeriei.

Ordinul a fost comunicat ieri, la ministerul de interne, unde d-sa funcționează în calitate de consilier tehnic și la comandamentul jandarmeriei.

MARELE CIRC „KRATEYL“

Instalat în piața de fân din Timișoara-Fabrică

Dă în fiecare seară la orele 9 mari reprezentări de gală

Cu un program complet schimbat:

Căiărețul sălbatic, din fundul Siberiei, ce se sbate 20 de minute între viață și moarte; și alte 14 numere de mare atracție. Sărbătorile și Dumineca două reprezentații.

Procesul comunistilor dela Timișoara

**Noi revelații. — Duelul dintre apărare și comisarul regal degenerază
în scandal. — Wurnbrand în perspectivă să fie scos nebun...**

— Ziua V. —

Dezbaterile de Vineri dimineața, au fost cele mai agitate de până în prezent, în procesul celor 55 de comunisti.

Tot timpul a dominat o atmosferă încercată, din cauza incidentelor ivite chiar la deschiderea ședinței. Depe urma cărora, deslănțuindu-se întreaga bancă a apărării, împotriva d-lui comisar regal și a acuzatului Wurnbrandt,

Wurnbrandt își continuă depoziția

La ora 8 dimineața d. colonel Apostolescu, președintele consiliului, deschide ședința și continuându-se cu interogarea acuzatului Wurnbrandt, i se cer lămuriri asupra modului cum erau compuse organizațiile comuniste din Banat. Acuzatul, printre alte lămuriri, arată că Iosif Adler era conducătorul comitetului administrativ, în care calitate strângea bani pentru șomeri, fără autorizare.

O punere în scenă, sau altceva?...

D. avocat Brudariu spune că toate declarațiile lui Wurnbrandt constituiesc o punere în scenă, cerută de comisarul regal. Acuzarea se rezumă pe declarațiile sale, cari sunt nule, deoarece încă n-au fost audiați martorii și nici nu li s'au pus întrebări. D. președinte îi atrage atenția că nu este o inscenare.

Wurnbrandt continuă să dea lămuriri asupra activității lui Dudaș și Schön și asupra celorlalte comuniste — cari au de scop să răspândească ideile comuniste — în Banat. Ei intenționau să scoată o gazetă, intitulată „Orizontul” pentru a face o propagandă camuflată. Gazeta n'a apărut din cauza stării de asediu.

D. Brudariu spune că se pierde inutil vremea, vorbindu-se de o gazetă ce n'a apărut.

D. președinte îi răspunde că cu întreruperile sale se pierde mai multă vreme...

Scandalul

D. comisar regal, căutând să arate că acuzații numai prin faptul că au avut consfătuiri împreună au contravenit, este mereu întrerupt de apărare, sfârșind prin al acuza că debitează basme...

D-sa cere intervenția d-lui președinte.

În urma unei polemici între Wurnbrandt și d. avocat Brudariu, Wurnbrandt îl acuza pe d. Brudariu că e în tandrețe cu spionul sovietic Nițulescu. D. Brudariu se simte ofensat și cere să se facă proces de ultraj, el fiind în exercițiul funcțiunii.

Wurnbrandt e de acord și mai repetă odată cele spuse. D. Nițulescu cere judecarea lui pentru ultraj. Spune că l-a apărat în alte procese, pentru că n'a știut că e agent provocator și că acum nu-l este permis să-l insulte.

Apoi îl face pe Wurnbrandt mișel și acesta îi răspunde făcându-l spion sovie-

s'a produs inevitabilul, adică scandalul.

Epitetele au curs din abundență de ambele părți.

Unii s'au simțit ofensați și-au cerut vehement satisfacție; iar alții, mai diplomați... au adus vorba de oarecari anormalități în purtarea lui Wurnbrandt.

Lozintă, însă, n'au reușit decât să piardă un timp destul de prețios în discuții provocate inutil.

vietic. Toată banca apărării protestează să nu fie insultată de acuzați, producându-se un vacarm asurzitor.

D. comisar regal acuza apărarea că utilizează un vocabular urit, enervând pe acuzat și făcându-l să riposteze. Legea spune că acuzatul nu trebuie să fie insultat, mai cu seamă că încă nu-l condamnat.

Incep o serie de discuții privitoare la delictul de ședință. Apărarea cerând judecarea acuzatului pe loc, iar domnul comisar regal apărându-l — delictul... se transformă în incident.

Consiliul deliberând — în secret — respinge incidentul de delict de ședință, constatând însă ultrajul și dispune dresarea unui proces verbal care să fie înaintat forurilor în drept.

Wurnbrandt e anormal?

D. avocat Râmneanțu ridică un al doilea incident spunând că Wurnbrandt e anormal și mai precis, că e nebun. Cere să i se facă un examen medical de trei specialiști cari să constate adevărul.

D. comisar regal îl combatte, cerând respingerea incidentului, spunând că logica și argumentele de cari se servește Wurnbrandt dovedesc că e normal.

Consiliul deliberând — secret — în unanimitate respinge incidentul ca neverosimil, hotărând continuarea procesului.

Ședința se suspendă pentru zece minute.

La redeschidere d. președinte atrage atenția lui Wurnbrandt să-și continue apărarea, evitând aluziile și cuvintele nepotrivite la adresa altor persoane.

Wurnbrandt, protestează împotriva afirmațiilor că e anormal. Spune că nu e sifilitic — dupăcum a fost acuzat — deoarece a stat meru prin închisori; nici hitlerist, pentru că e jidan și tot din această cauză nu-l gardist. Cere scuze consiliului de faptul că a întrebuit un vocabular inelegant; acuzând apoi pe comunisti că trăiesc ca niște plosnițe, pe spânarea muncitorului. Refuză să se apere, deoarece a

ajuns la concluzia că nu poate să spuie că nu-l vinovat ar fi o lipsă de caracter, nici lipsa de probe n'o poate invoca; iar acuzațiile ce-l sunt aduse prin ordonanța definitivă sunt prea puține față de cele ce-a săvârșit.

„Sunt cel mai păcătos individ, deoarece — cu toate că eram străin, această țară m'a primit cu brațele deschise, dându-mi adăpost, iar eu drept mulțumire am uneltit în contra ei”.

Comunismul tăgăduind pe Dumnezeu, el a fost un răsvrătit nu numai în contra țării și a societății, ci și în contra divinității. Spune că merită să fie condamnat, deoarece a ridicat mâna în contra statului. Acum regretă și nu mai este comunist.

Consiliul judecând faptele lui trecute și în cele actuale trebuie să-l condamne.

Protestează împotriva insinuărilor că ar fi agent al siguranței. Nu putea să fie pentru bani deoarece e sărac și acum, hainele sunt dela un frate de-al său. Singura sa avere sunt durerile reumatice căpătate în închisori și acelea numai când plouă. Tot în închisori și în urma condițiilor proaste de trai a căpătat tuberculoză. După ce mai dă o serie de lămuriri asupra celorlalți acuzați, spune că de zece ani, de când e comunist, cea mai bună faptă a sa este — fără îndolală — trădarea făcută față de partidul comunist, faptă de care e mândru. Combate ideile și programul partidului comunist, dând exemple foarte elocvente.

Wurnbrandt refuză să se apere

D. Brudariu, întrerupe, cerând să se interzică publicitatea dezbaterilor, deoarece cenzura a lăsat în ziare acuzațiile aduse de Wurnbrandt apărării, tăind răspunsurile acestora.

D. președinte promite că va lua măsuri.

Wurnbrandt arată apoi teoriile marxiste relative la salarizarea muncitorilor, precum și felul cum sunt reprimare grevele în Rusia. După ce mai expune felul cum sovietele își fac reclamă prin publicitate plătită, starea economică din Rusia, foametea, nemulțumirile țărănilor și alte revelații senzationale din „raiul” comunist, este întrerupt tot de d. Brudariu, care atrage zămbind atenția juriului, că în urma atâtor teorii comuniste s'ar putea întâmpla să devie comunist și d. comisar regal; despre clienții săi nu mai vorbește, pentru că se teme că sunt deja comunisti.

Ședința se suspendă la orele 1 și jumătate. d. președinte îngăduind lui Wurnbrandt să mai vorbească o oră. Al Pav

Gh. Bogdan Duică a murit

Vineri dimineața profesorul Gh. Bogdan Duică a fost găsit mort într-o cameră pe care o închiriasse la hotelul „Coroana” din Brașov, pentru timpul cât era încredințat să prezideze comisiunea de bacalaureat de acolo.

S'a stabilit că moartea a survenit în urmă unui atac de inimă. Distinsul profesor a părăsit viața în vârstă de 68 de ani.

La Arad Gh. Bogdan Duică a fost binecunoscut. Colecția „Tribunei” păstrează, pentru oricine vrea să le cunoască, articolele pline de suflet, scrise ca o contribuție la procesul de rededeptare și afirmare națională. Și apoi regretatul defunct căruia Aradul îi era drag, a conferențiat aici întotdeauna cu plă-

cere, dându-ne ocazia să cunoaștem bine.

Erudiția profesorului de istorie literară modernă dela Facultatea de litere din Cluj a fost binecunoscută dela Nistru până la Tisa, având în vedere că dela „Tribuna” până la „Gazeta Bucovinei” scris în aproape toate ziarele și revistele cu prestigiu din țara românească.

Fostul rector al Universității din Cluj și membru al Academiei Române făcea parte din organizația partidului național-liberal.

Cu el, am pierdut o distinsă personalitate, un intelectual de rasă și un bun român.

Amintirea lui ne va fi dragă.

Ravagiile catastrofale ale taifunului

— 500 de elevi morți —

Tokio. — Taifunul bănuie cu furie nemaipomenită și înspăimântătoare în întreaga parte de Sud a Japoniei.

Două trenuri au fost răsturnate de vânt pe când erau în plin mers.

La Kioio s'au prăbușit sub furia taifunului mai multe clădiri, între cari 12 școli, omorând aproape 500 de elevi și o pagodă care a acoperit numeroși oameni sub dărîmături.

Câteva case au fost incendiate.

Pe mare, numeroase vase luptă greu cu furtuna și căle-

va sunt în primejdie.

O altă școală dărîmată la Kyato a îngropat 400 de copii. Viteza taifunului este de 90 km. pe oră. Nimeni nu prezinte un prăpăd al taifunului de proporțiile celui de acum.

50.000 de case au fost inundate.

În ultimul moment ne par-

vine știrea că încă 500 de elevi au căzut sub dărîmături, iar numărul, numai al școlilor dărîmate este de 40.

O demonstrație a funcționarilor publici

Preocuparea guvernului de a revizui funcționarii, a stârnit în întreaga țară o revoltă unanimă. În zilele acestea funcționarii numiți între anii 1924-30 vor face o mare demonstrație în Capitală, pentru a protesta împotriva felului în care se face reducerea cadrelor. În total vor merge la București câteva zeci de mii de funcționari.

Ei vor protesta împotriva menținerii în slujbe a tuturor diurniștilor numiți de actualul guvern, precum și împotriva funcționarilor recent numiți cari nu au nici o calificare.

În pragul iernei intențiunea guvernului de a demite din funcțiuni, funcționari vechi ca aceia numiți în anii 1924-30, cari au fost defnitiivați la posturile lor în diverse rânduri, apare imposibilă, chiar dacă ei nu au calificarea cerută de lege. Ei pot fi cel mult schimbați din posturile de conducere în care s'ar afla, dar nu pot fi în nici un caz puși pe drumuri, muritori de foame.

Ca o primă măsură de apărare, funcționarii vechi astfel amenințați de a fi scoși din funcțiuni, au hotărît să nu părăsească birourile lor, chiar dacă vor fi destituiți din slujbe.

Fierberea provocată de această măsură a guvernului este foarte mare în întreaga țară.

Pe de altă parte, secretarul general al ministerului de justiție și președintele comisiunii pentru verificarea titlurilor funcționarilor aceluia departament, a înaintat un raport detaliat d-lui Victor Antonescu,

ministrul justiției, prin care arată că, cercetând cu cea mai mare scrupulozitate, actele referitoare la titlurile fiecărui funcționar, a constatat că nu este cazul să fie pus în disponibilitate nici un funcționar, întrucât dela cel mai mic până la cel mai important funcționar, toți întrunesc condițiile cerute de lege.

La ministerul de justiție deci nu va fi cazul să se aplice legea de revizuire a funcționarilor.

Național-țărăniștii și afacerea Skoda

Dezbaterile comisiei de anchetă ale afacerii Skoda, cu depozițiile făcute și cu constatările ce se desprind din actele invocate de către membrii comisiei, se pare că vor duce la fixarea unor atitudini politice ale partidului național-țărănesc.

Conducerea acestui partid examinând aceste constatări, ar fi ajuns la concluzia că e cazul unei sciziuni între politica de înarmare, pe care guvernul dat de acest partid urmărit-o în 1930 cu împrejurările în cari a fost pusă, din punct de vedere practic, în aplicare.

Se crede că, în curând va avea loc o manifestare care să fixeze consecințele acestei disjungeri.

Citiți și răspândiți
„E C O U L”

**Dați mere din abundență
copiilor anemici**